

Г.2 . АКЦИЯНАЛЬНЫЕ ТИПЫ

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Спосаб выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Акцыянальна-безаб'ектны тып. Фізічная сфера. Прыродныя з'явы	Спосаб	Прыслоўе	12	4 %	... тла цёмна. // Маланкі – <i>навісцю</i> (Т. Бондар)
	Дыменсіў	Прыслоўе	37	11 %	Удары... Маланкі... Перуны – <i>грамчэй</i> (Р. Баравікова)
	Лакатыў	Назоўнік В. скл. адз. ліку	35	11 %	Спеліць, спеліць сонца // Ягаду ажыну. // Сонца – <i>не ў аконца</i> . // Еду на чужыну (Р. Баравікова)
Актыўнае дзеянне ў сацыяльнай сферы	Іменная частка выказніка	Лічэбнік Н. скл. адз. ліку	23	25 %	– Ён усё кіне і пойдзе. А тут бацько няхай <i>адзін!</i> (І. Мележ)
		Назоўнік Тв. скл. адз. ліку	67	75 %	– З якога часу гэтая жанчына ў вас – <i>агентам?</i> (А. Дзялендзік)
Усяго (ад агульнай колькасці)			90	28 %	
Актыўнае дзеянне ў сацыяльнай сферы, абумоўленае прычынай	Каўзатыў	Назоўнік К. скл. мн. ліку	21	7 %	– Пераб'ёмся пакуль як-небудзь. А там, зімой – у лес, <i>на нарыхтоўкі</i> . Глядзі, і завядзецца капейка (І. Мележ)

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Спосаб выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Актыўнае дзеянне ў сацыяльнай сферы, абумоўленае ўмовай	Кандытыў	Назоўнік Тв. скл. мн. ліку	14	4 %	Сяз. <u>оля</u> . – <i>А хто мне дасць навеішае абсталяванне для кармацэха – ты, суседзі?! Мужчына ў акулерах</i> . – <i>Дзіўна! З такой псіхалогіяй – і столькі гадоў на чале калектыву</i> (У. Калюга)
Актыўнае дзеянне ў сацыяльнай сферы, абумоўленае мэтай	Фінітыў-4	Назоўнік М. скл. адз. ліку	10	63 %	– <i>Не надта шумі, старшыня. Я – на заданні райкома</i> (А. Макаёнак)
		Назоўнік Р. скл. мн. ліку	11	37 %	<i>Зімой ён – на заробаткі ў лес. Вясной і летам на гаспадарцы</i> (І. Мележ)
Усяго (ад агульнай колькасці)			30	10 %	
Актыўнае дзеянне ў сацыяльнай сферы, суадноснае са спосабам	Спосаб	Назоўнік М. скл. адз. ліку	8	42 %	<i>Радасць з таго каму, калі ўсё чужое! І хлеў не твой! І свіран не твой!.. І ўсё – на камандзе</i> (І. Мележ)
		Назоўнік Тв. скл. адз. ліку	11	58 %	<i>А галоўнае – шчырасць якая, адданаць у працы. Усё – з душой, са страцю</i> (І. Мележ)
Усяго (ад агульнай колькасці)			19	6 %	

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Спосаб выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Актыўнае дзеянне ў інтэлектуальнай сферы, абумоўленае мэтай	Фінітыў	Назоўнік В. скл. адз. ліку	12	4 %	<i>Гарна маці – песню сына</i> (Н. Гілевіч)
	Дэстынатыў	Займеннік Р. скл. адз. ліку	29	9 %	<i>Гэтыя радкі для цябе</i> (І. Мележ)
	Інструментыў	Назоўнік В. скл. адз. ліку	11	4 %	<i>Ён ніводнага сходу не прапускае. Сядзіць, слухае і ўсё – у блакноцік, у блакноцік. І адусюль – камісіі</i> (М. Матукоўскі)
	Медыятыў-1	Прыслоўе	9	2 %	<i>Ето ты цвёрдо, насаўсім</i> (І. Мележ)
Усяго (актыўнае дзеянне)			322	100 %	
Акцыянальна-аб'ектны непераўтваральны тып. Фізічная сфера. Перадача аб'ектаў (матэрыяльных і нематэрыяльных)	Данатыў	Займеннік Н. скл. адз. ліку	32	40 %	<i>Пяшчота – вам, // А вам – бяда, // А вам – дакука. // І дню нічога не шкада – // Будзь смех, будзь мука</i> (Р. Баравікова)
		Назоўнік В. скл. адз. ліку	48	60 %	<i>– Што б, скажам, маю старую – Васілю, а Васілёву Маню – мне! Прымерам на тыдзень</i> (І. Мележ)
Усяго (у межах мадэлі)			80	33 %	

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Способ выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Непераўтваральнае ўздзеянне, суадноснае са спосабам	Способ	Назоўнік Р. скл. адз. ліку	34	14 %	<i>Вядома, мнагадзетная сям'я – кватэра патрэбна. Вы можаце і без чаргі</i> (М. Матукоўскі)
Фізічнае непераўтваральнае ўздзеянне, накіраванае на аб'ект	Аб'ектыў	Назоўнік В. скл. адз. ліку	37	15 %	<i>– Гэта ж дарога, мусіць, – спалохалася Сцепаніда. – Во хадзіць няма ў чым! У Хведзькі башмакі разарваліся, а ён – скрынку</i> (В. Быкаў)
Фізічнае непераўтваральнае ўздзеянне, суадноснае з дынамічнай лакалізацыяй	Аб'ектыў	Займеннік І. скл. адз. ліку	23	9 %	<i>Параска распарадзілася шчодро і неадхільна: – Усё, што ёсць, – на стол</i> (І. Мележ)

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Спосаб выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Фізічнае непераўтваральнае ўздзеянне, суадноснае з узамадзеяннем суб'екта і аб'екта	Пацыентыў	Займеннік Тв. скл. адз. ліку	15	6 %	<i>Тэкую скацінку, як у мяне, дзетачкі, я – хоць з кім</i> (І. Мележ)
Фізічнае непераўтваральнае ўздзеянне, суадноснае з мэтай	Фінітыў-4	Назоўнік В. скл. адз. ліку	31	13 %	<i>Кожную капейку, кожны грам – на ўлік. Усім, у каго рукі доўгія, – на руках</i> (І. Мележ)
Актыўнае непераўтваральнае ўздзеянне ў інтэлектуальнай сферы	Адрасат	Займеннік Д. скл. адз. ліку	24	10 %	<i>– Ты лепш паслухай. Вершы гэтыя – табе</i> (А. Макаёнак)
Усяго (працяглае непераўтваральнае ўздзеянне)			244	100 %	

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Спосаб выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Акцыянальна-аб'ектны пераўтваральны тып. Пераўтваральнае ўздзеянне на аб'ект у фізічнай сферы		Назоўнік В. скл. адз. ліку	28	31 %	<i>Гіццарстве «Слон», і «Асла» на яго месца</i> (А. Макаёнак)
		Займеннік В. скл. адз. ліку	30	33 %	<i>– Яе, – кіўнуў ён на Сцепаніду, – нікуды за парог</i> (І. Мележ)
		Займеннік Р. скл. адз. лік	17	19 %	<i>– Толькі паспрабуй не паслухацца! Вось я зараз цябе</i> (І. Мележ)
		Займеннік Р. скл. мн. лік	16	17 %	<i>Немцы пасля ўсіх – у яму</i> (В. Быкаў)
Усяго			91	29 %	
	Бенефіцыенс	Займеннік Д. скл. мн. ліку	19	6 %	<i>– На лаўках спаць цесна. Мы вам – у баковачцы</i> (І. Мележ)
Актыўнае пераўтваральнае ўздзеянне на аб'ект, суадноснае са спосабам	Спосаб	Назоўнік Р. скл. адз. ліку	31	78 %	<i>– Яшчэ што-небудзь такое зробіш, і я цябе – без трыбунала... Сам!</i> (А. Дударыў)
		Прыслоўе	9	22 %	<i>– А я кажу – мелко! Трэба паўтары аршыны – не меней</i> (І. Мележ)
Усяго			40	13 %	

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Спосаб выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Пераўтваральнае ўздзеянне на аб'ект пры дапамозе інструмента	Інструментыў-1 (нерухомы)	Назоўнік В. скл. адз. ліку	8	3 %	<i>Гд што, біцца захацеў? Дык можаш галавой аб вугал</i> (А. Макаёнак)
	Інструментыў-1 (рухомы)	Назоўнік Р. скл. адз. ліку	7	2 %	<i>Бацька яго з ружжа. А затым і сябе з другога ствала</i> (В. Быкаў)
Актыўнае пераўтваральнае ўздзеянне на аб'ект пры дапамозе функтыва	Аб'ектыў	Назоўнік М. скл. адз. ліку	16	33 %	<i>– Як баяніста яго на сённяшні дзень няма! Трэба ж так – акурат на руцэ</i> (А. Макаёнак)
		Назоўнік В. скл. адз. ліку	14	29 %	<i>– Раёну давялі такі план на малаку! А ён задумаў басейн на пяцьдзясят метраў</i> (А. Дзялендзік)
		Назоўнік Ч. скл. мн. лік	18	38 %	<i>– Тут жа дамбу трэба, плаціну трэба, каб затрымаць тых, што ў горад бягуць</i> (А. Макаёнак)
Усяго			48	15 %	
Актыўнае пераўтваральнае ўздзеянне ў сацыяльнай	Локум	Назоўнік В. скл. адз. ліку	23	7 %	<i>– Калі вас выбіралі дэпутаткай, я так радавалася і ўсім хвалілася: гэта вы да станка прывучылі мяне. І вот вас – у Вярхоўны Совет</i> (А. Макаёнак)

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Спосаб выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
сферы. Род заняткаў	Медыятыў-3	Назоўнік М. скл. адз. ліку	17	5 %	<i>Крыстаеца правамі і прывілямі калгаснікаў. А вось з работай... Цяпліцы, нутры... Часцей на рынку, чым на працы. За што ж – сена? (А. Дзялендзік)</i>
Змена грамадзянскага стану суб'екта	Спосаб	Прыслоўе	1	2 %	<i>– Толькі, – вочы патрабавалі, як неадменнага, – што б па-людску. У царкве (І. Мележ)</i>
Актыўнае пераўтваральнае ўздзеянне ў сацыяльнай сферы, суадноснае са спосабам	Спосаб	Фразеалагічная адзінка	3	23 %	<i>– Я ўпэўнены, што яны радуюцца, калі бачаць, як цябе проці шэрсці (А. Макаёнак)</i>
		Назоўнік Тв. скл. адз. ліку	7	54 %	<i>Ганебная тактыка раёнішчыкаў – любой цаной любое мерапрыемства (А. Дзялендзік)</i>
		Займеннік Тв. скл. мн. ліку	3	23 %	<i>Пачакаем з перадзелам зямлі. Трохі пачакаем іншых. Каб не наракалі потым, што без іх (І. Мележ)</i>
Усяго			13	4 %	

Агульная семантыка	Паказчык семантыкі (кампанент семантычнай структуры)	Способ выражэння і форма	Агульная колькасць адзінак	Працэнтны суадносіны	Прыклады
Адносіны паміж суб'ектам і аб'ектам у сацыяльнай сферы	Способ	Прыслоўе	12	4 %	<i>Х ба можна так з чалавекам</i> (А. Макаёнак)
Сумесная дзейнасць у сацыяльнай сферы	Крэатыў	Назоўнік В. скл. адз. ліку	15	5 %	<i>Мы з вамі – адну вялікую справу</i> (А. Дзялендзік)
Узаемадзеянне суб'екта і аб'екта ў фізічнай сферы	Крэатыў	Назоўнік В. скл. адз. ліку	17	5 %	<i>Усё я думаю: кед Хадоська була, кед з Каналячкаю полечку ці кадрыліцу на васямнаццаць кален</i> (І. Мележ)
Усяго (актыўнае пераўтваральнае ўздзеянне)			317	100 %	
Усяго ілюстрацыйнага матэрыялу			883		